

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Протокол № 10 від 15.07.2019 р.

Голова Вченої ради

Ректор

В. С. Пономаренко

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНОЮ СФЕРОЮ»**

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Бакалавр
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	23 Соціальна робота
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	232 Соціальне забезпечення

ХАРКІВ, 2019

I. Преамбула

1. ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

Освітньо-професійна програма вищої освіти галузі знань 023 Соціальна робота спеціальності 232 Соціальне забезпечення першого (бакалаврського) рівня вищої освіти затверджена та введена в дію Наказом ректора Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця від 15.07.2019 р. №139/3 у відповідності до рішення вченої ради університету від 15.07.2019 р. Протокол №10.

2. РОЗРОБНИКИ ОПП

Сотнікова Ю. В., кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та соціальних наук

Семенченко А. В., кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та соціальних наук.

Степанова Е. Р., кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та соціальних наук.

Назарова А. О., здобувач вищої освіти першого рівня.

Шпарага Ю. І., Директор Департаменту соціального захисту населення Харківської обласної державної адміністрації

II. Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	23 Соціальна робота
Спеціальність	232 Соціальне забезпечення
Обмеження щодо форм навчання	Без обмежень
Освітня кваліфікація	Бакалавр з соціального забезпечення
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – Бакалавр Спеціальність – 232 Соціальне забезпечення Освітня програма – (Управління соціальною сферою)
Опис предметної області	<p>Об'єкт вивчення: система суспільно-економічних заходів, спрямованих на матеріальне забезпечення населення від соціальних ризиків.</p> <p>Цілі навчання: підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та прикладні проблеми соціального забезпечення або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: поняття, принципи, закономірності, концепції, які формують професійну компетентність фахівця.</p> <p>Методи, методики та технології: загальнонаукові, соціально-економічні, організаційно-розпорядчі, правові, соціологічно-статистичні, психологічні, діагностичні, індивідуальний та груповий. Активні та пасивні методики соціального забезпечення, спеціальні соціальні технології як різновид тактико-оперативного впливу на соціальний об'єкт.</p> <p>Інструменти та обладнання: сучасні інформаційно-комунікативні технології, інформаційні ресурси, спеціальні програмні продукти та бази даних, які застосовуються у професійній діяльності.</p>
Академічні права випускників	Продовження навчання для здобуття другого (магістерського) рівня. Набуття додаткових кваліфікацій в системі після-дипломної освіти.

III Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Обсяг освітньої програми підготовки бакалаврів галузі знань 23 Соціальна робота спеціальності 232 Соціальне забезпечення:

на базі повної загальної середньої освіти становить 240 кредитів ЄКТС;

на базі ступеня «молодший бакалавр» (освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст») заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати не більше 60 кредитів ЄКТС, отриманих в межах попередньої освітньої програми підготовки молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста).

Мінімум 50% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю, визначених стандартом вищої освіти.

Термін навчання: денна форма – 3 роки 10 місяців; заочна форма – 4 роки 10 місяців.

Цикли підготовки	Кількість кредитів ECTS
Цикл загальної підготовки	39 (16,2 %)
Цикл професійної підготовки	201 (83,8%)
Освітня програма бакалавра за циклами підготовки на базі повної загальної середньої освіти:	240 (100 %)
у т.ч. вибіркова складова	66 (27 %)

Варіативна складова освітньо-професійної програми складається з :

МАГ-МАЙНОР – умовна назва вибіркових дисциплін із загального переліку Університету (загальноуніверситетський пул) для освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр. Дисципліни **МАГ-МАЙНОР** є обов'язковими для вибору студентами і входять до загального обсягу кредитів ЄКТС за освітньою програмою підготовки бакалаврів.

Ідея дисциплін **МАГ-МАЙНОР** полягає у вільному виборі студентами дисциплін таких напрямків, які відображають його інтереси та плани на майбутнє працевлаштування. Взяти участь у **МАГ-МАЙНОР** можуть усі факультети і кафедри університету. Індивідуальний план студента буде формуватися з найкращих на його думку навчальних дисциплін. Загальний обсяг **МАГ-МАЙНОР** складає 35 кредитів ЄКТС (по 5 кредитів на дисципліну).

МЕЙДЖОР, за яким студенти обирають навчальні дисципліни за двома напрямками (**СОЦІАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ** або **СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА**). Загальний обсяг **МЕЙДЖОР** складає 31 кредит ЄКТС.

IV. Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності соціального забезпечення або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов
Загальні компетентності	<p>ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК4. Здатність планувати та управляти часом.</p> <p>ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово у професійній діяльності.</p> <p>ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК10. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК12. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК13. Здатність до міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК14. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.</p> <p>ЗК15. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.</p> <p>ЗК16. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<p>СК1. Здатність аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком держави.</p> <p>СК2. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.</p> <p>СК3. Здатність консультувати з питань соціального забезпечення різним групам населення, що опинилися у складних життєвих обставинах.</p>

	<p>СК4. Здатність використовувати адміністративно-правові механізми призначення та контролю в системі соціального захисту населення.</p> <p>СК5. Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.</p> <p>СК6. Вміння планування та звітності в системі соціального забезпечення населення.</p> <p>СК7. Здатність застосовувати методики індивідуальних обрахунків адресної соціальної допомоги, методики індивідуальних обрахунків призначення субсидій, соціальної допомоги мало захищеним категоріям населення, допомоги по безробіттю.</p> <p>СК8. Здатність використовувати методики інспекційних перевірок в системі соціального захисту населення.</p> <p>СК9. Здатність до планування та реалізації заходів з проведення моніторингу і інспектування.</p> <p>СК 10. Здатність до планування та реалізації заходів з надання адресної соціальної допомоги.</p> <p>СК 11. Здатність оцінювання якості соціальних послуг.</p> <p>СК12. Здатність до організації та управління процесами в соціальному забезпеченні.</p> <p>СК13. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів у професійній діяльності.</p> <p>СК 14. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.</p> <p>СК 15. Здатність виявляти і залучати ресурси організацій-партнерів з соціальної допомоги для виконання завдань професійної діяльності.</p>
--	--

З метою забезпечення кореляції визначених компетентностей з класифікацією компетентностей НРК використовується матриця відповідності визначених компетентностей та дескрипторів НРК, яка є інформаційним додатком (**Таблиця 1 Пояснювальної записки**).

**V. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований
у термінах результатів навчання за спеціальністю
232 Соціальне забезпечення**

РН1. Використовувати усну та письмову комунікацію українською мовою для здійснення професійної діяльності.

РН 2. Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення.

РН 3. Застосовувати методи збору інформації: аналіз документів, опитування та спостереження.

РН 4. Вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення.

РН 5. Використовувати механізми призначення фінансової соціальної допомоги, пенсій.

РН 6. Застосовувати базові знання про основи економічної допомоги об'єктам соціального захисту.

РН 7. Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення.

РН 8. Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення.

РН 9. Виявляти готовність до взаємодії з колегами по роботі, приймати управлінські рішення в організації роботи виконавців. РН 10. Визначати умови соціально-економічної підтримки різних категорій населення.

РН 11. Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення.

РН 12. Аналізувати ефективність соціально-економічної підтримки населення та здійснювати відповідну корекцію в межах компетентності.

РН 13. Аналізувати та оцінювати рівень матеріально- економічного захисту різних категорій населення.

РН 14. Визначати зміст співпраці з організаціями та установами з метою залучення їх до соціального захисту населення.

РН. 15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.

РН 16. Застосовувати нормативно-правову базу в захисті соціальних груп населення.

РН 17. Пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні.

РН 18. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.

РН 19. Ефективно працювати як індивідуально, так і у складі міждисциплінарної команди фахівців.

РН 20. Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ

Галузь знань 23 Соціальна робота,
спеціальність 232 Соціальне забезпечення

Складові освітньо-професійної програми	Загальна кількість		Структура, %
	кредитів ЄКТС	годин	
ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ			
<i>БАЗОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ</i>	24	720	10%
<i>ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ</i>	15	450	6%
ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ			
<i>БАЗОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ</i>	150	4500	63%
<i>ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ</i>	51	1530	21%
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ :	240	7200	100%
<i>в тому числі: вибіркова складова</i>	66	1980	27%

Складові освітньо-професійної програми	Загальна кількість		Форма контролю
	кредитів ЄКТС	годин	
I. ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ			
<i>БАЗОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ</i>			
<i>ЗЦ 1.1. УКРАЇНСЬКА МОВА (за професійним спрямуванням)</i>	5	150	Екзамен
<i>ЗЦ 1.2. ІНОЗЕМНА МОВА (за професійним спрямуванням)</i>	9	270	Залік, Екзамен
<i>ЗЦ 1.3. СОЦІАЛЬНА ТА ЕКОНОМІЧНА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ</i>	5	150	Екзамен
<i>ЗЦ 1.4. ФІЛОСОФІЯ</i>	5	150	Екзамен
ВСЬОГО БАЗОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ :	24	720	

<i>ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ</i>			
<i>(студенти мають обрати навчальні дисципліни із загальноуніверситетського пулу)</i>			
<i>ЗЦ 2.1. НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ</i>	5	150	Залік
<i>ЗЦ 2.2. НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА СОЦІАЛЬНО- ПРИРОДНИЧОГО СПРЯМУВАННЯ</i>	5	150	Залік
<i>ЗЦ 2.3. НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА ПРАВОВОГО СПРЯМУВАННЯ</i>	5	150	Екзамен
ВСЬОГО ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ:	15	450	
ВСЬОГО ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ	39	1170	

II. ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ			
<i>БАЗОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ</i>			
<i>ПЦ 1. ПРИКЛАДНА МАТЕМАТИКА</i>	5	150	Екзамен
<i>ПЦ 2. ІНФОРМАТИКА В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ</i>	5	150	Залік
<i>ПЦ 3. МЕДИКО-СОЦІАЛЬНІ ОСНОВИ ЗДОРОВ'Я</i>	5	150	Екзамен
<i>ПЦ 4. ПСИХОЛОГІЯ</i>	5	150	Екзамен
<i>ПЦ 5. ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕСУ</i>	4	120	Залік
<i>ПЦ 6. СОЦІАЛЬНА СТАТИСТИКА</i>	4	120	Залік
<i>ПЦ 7.. ДЕМОГРАФІЯ</i>	5	150	Екзамен
<i>ПЦ 8. ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК</i>	4	120	Залік
<i>ПЦ 9. СОЦІОЛОГІЯ</i>	5	150	Екзамен
<i>ПЦ 10. ТРУДОВЕ ПРАВО</i>	5	150	Екзамен
<i>ПЦ 11. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ</i>	4	120	Залік
<i>ПЦ 12. ЕКОНОМІКА ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ</i>	5	150	Екзамен
<i>ПЦ 13. КУРСОВА РОБОТА (ЕІтраСТВ)</i>	1	30	Курсова робота
<i>ПЦ 14. СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО</i>	5	150	Екзамен
<i>ПЦ 15. ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ</i>	5	150	Екзамен
<i>ПЦ 16. РИНОК ПРАЦІ ТА ЗАЙНЯТІСТЬ НАСЕЛЕННЯ</i>	5	150	Екзамен

<i>ПЦ 17. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА НОРМУВАННЯ У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ</i>	5	150	Екзамен
<i>ПЦ 18. КУРСОВА РОБОТА (ОтаН)</i>	1	30	Курсова робота
<i>ПЦ 19. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ</i>	4	120	Залік
<i>ПЦ 20. ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ</i>	4	120	Екзамен
<i>ПЦ 21. ЕТИКА ТА КУЛЬТУРА ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ</i>	4	120	Залік
<i>ПЦ 22. МЕТОДИ НАРАХУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ВИПЛАТ</i>	5	150	Екзамен
<i>ПЦ 23. КУРСОВА РОБОТА (МНСВ)</i>	1	30	Курсова робота
<i>ПЦ 24. ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ</i>	4	120	Залік
<i>ПЦ 25. СОЦІАЛЬНИЙ АУДИТ ТА ІНСПЕКТУВАННЯ</i>	4	120	Екзамен
<i>ПЦ 26. ІНОЗЕМНА МОВА АКАДЕМІЧНОЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ</i>	4	120	Залік
<i>ПЦ 27. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ</i>	5	150	Залік
<i>ПЦ 28. НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА "УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА"</i>	1	30	Залік
<i>ПЦ 29. ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНА ПРАКТИКА</i>	1	30	Звіт
<i>ПЦ 30. ТРЕНІНГ-КУРС «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»</i>	2	60	Залік
<i>ПЦ 31. ТРЕНІНГ-КУРС «ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ»</i>	2	60	Залік
<i>ПЦ 32. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ПРАКТИКА</i>	3	90	Звіт
<i>ПЦ 33. КОМПЛЕКСНИЙ ТРЕНІНГ “УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНОЮ СФЕРОЮ”</i>	2	60	Звіт
<i>ПЦ 34. НАУКОВО-ДОСЛІДНА ПРАКТИКА</i>	3	90	Звіт
<i>ПЦ 35. КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ІСПИТ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ</i>	4	120	Екзамен
<i>ПЦ 36. ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА</i>	9	270	Звіт
<i>ПЦ 37. ДИПЛОМНА РОБОТА</i>	10	300	Дипломна робота
ВСЬОГО БАЗОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ:	150	4500	

ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ			
<i>(студенти мають обрати навчальні дисципліни із загальноуніверситетського пулу)</i>			
МНР 1. МАЙНОР АБО ВІЛЬНИЙ МАЙНОР	5	150	Залік
МНР 2. МАЙНОР АБО ВІЛЬНИЙ МАЙНОР	5	150	Залік
МНР 3. МАЙНОР АБО ВІЛЬНИЙ МАЙНОР	5	150	Залік
МНР 4. МАЙНОР АБО ВІЛЬНИЙ МАЙНОР	5	150	Залік
МЕЙДЖОР №1 “СОЦІАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ”			
<i>(студенти мають обрати навчальні дисципліни за мейджорами)</i>			
МД 1.1. КОНСУЛЬТУВАННЯ У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ	5	150	Залік
МД 1.2. ОРГАНІЗАЦІЯ PR-ДІЯЛЬНОСТІ	5	150	Залік
МД 1.3. УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	5	150	Екзамен
МД 1.4. КУРСОВА РОБОТА (УП)	1	30	Курсова робота
МД 1.5. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ	5	150	Екзамен
МД 1.6. СТРАТЕГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ	5	150	Екзамен
МД 1.7. УПРАВЛІННЯ КОМАНДАМИ	5	150	Залік
МЕЙДЖОР №2 “СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА”			
<i>(студенти мають обрати навчальні дисципліни за мейджорами)</i>			
МД 2.1. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ	5	150	Залік
МД 2.2. ФІЗІОЛОГІЯ І ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ	5	150	Залік
МД 2.3. ТРУДОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ	5	150	Екзамен
МД 2.4. КУРСОВА РОБОТА (ТП)	1	30	Курсова робота
МД 2.5. СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА	5	150	Екзамен
МД 2.6. ДІЛОВОДСТВО У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	5	150	Екзамен
МД 2.7. ОРГАНІЗАЦІЙНА ПОВЕДІНКА	5	150	Залік
ВСЬОГО ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ:	51	1530	
ВСЬОГО ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ	201	6030	
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ	240	7200	

VI. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	<p>Атестація здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи та атестаційного екзамену.</p>
Вимоги до кваліфікаційної роботи	<p>Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця розробляє та затверджує:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) положення про екзаменаційну комісію (ЕК); 2) порядок перевірки кваліфікаційних робіт на плагіат; 3) нормативи унікальності текстів кваліфікаційних робіт. <p>Атестація осіб, які здобувають ступінь бакалавра, здійснюється ЕК, до складу якої можуть включатися представники роботодавців та їх об'єднань.</p> <p>Атестація здійснюється відкрито і публічно. Кваліфікаційна робота допускається до захисту перед ЕК за умови, якщо рівень її унікальності (оригінальності) відповідає нормативу, який офіційно затверджений Харківським національним економічним університетом імені Семена Кузнеця.</p> <p>Кваліфікаційна робота – це навчально-наукова робота студента, яка виконується на завершальному етапі здобуття кваліфікації бакалавра з соціального забезпечення для встановлення відповідності отриманих здобувачами вищої освіти результатів навчання (компетентностей) вимогам стандартів вищої освіти. Вона є кваліфікаційним документом, на підставі якого ЕК визначає рівень теоретичної підготовки випускника, його готовність до самостійної роботи за фахом і приймає рішення щодо присвоєння відповідної кваліфікації та видачу диплома.</p> <p>Кваліфікаційна робота є інструментом закріплення та демонстрації сформованих упродовж навчання загальних та спеціальних компетентностей відповідно профілю обраної спеціальності.</p> <p>Для оприлюднення та публічного ознайомлення зі змістом кваліфікаційних робіт, запобігання академічного плагіату роботи мають бути розміщені на офіційному сайті Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.</p>
Вимоги до публічного захисту (демонстрації за наявності)	<p>У процесі публічного захисту кандидат на присвоєння бакалаврського ступеня повинен показати уміння чітко і упевнено викладати зміст проведених досліджень, аргументовано відповідати на запитання та вести дискусію.</p> <p>Доповідь студента повинна супроводжуватися презентаційними матеріалами та пояснювальною запискою, призначеними для загального перегляду.</p> <p>Ухвалення екзаменаційною комісією рішення про присудження ступеня бакалавра з соціального забезпечення та видачу диплома бакалавра за результатами підсумкової атестації студентів оголошуються після оформлення в установленому порядку протоколів засідань екзаменаційної комісії.</p>
Вимоги до атестаційного екзамену	<p>Оцінювання рівня якості підготовки бакалавра під час атестації у формі атестаційного екзамену здійснюють члени екзаменаційної комісії на основі встановлених правил, принципів, критеріїв, системи і шкали оцінювання. Атестаційний екзамен здійснюється в письмовій формі.</p>

VII. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У закладі вищої освіти повинна функціонувати система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

<p>Принципи та процедури забезпечення якості освіти</p>	<p>Принципи забезпечення якості освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • відповідальність за якість вищої освіти, що надається; • забезпечення якості відповідає різноманітності систем вищої освіти, закладів вищої освіти, програм і студентів; • забезпечення якості враховує потреби та очікування студентів, усіх інших стейкхолдерів та суспільства. <p>Процедурами забезпечення якості освіти є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розробка стратегії і політики в сфері якості вищої освіти; • розробка механізму формування, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм; • розробка системи оцінювання знань здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників та регулярного оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті ХНЕУ ім. С. Кузнеця, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб, згідно з розробленими та затвердженими правилами. • організація підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників; • формування необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за освітньою програмою; • створення та функціонування інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; • оприлюднення об'єктивної неупередженої інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; • розробка політики щодо ефективного запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях здобувачів вищої освіти; • інших процедур і заходів.
<p>Моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм</p>	<p>Моніторинг і періодичний перегляд програм здійснюється з метою забезпечення їх відповідності потребам студентів і суспільства. Моніторинг спрямований на безперервне вдосконалення програм. Про будь-які дії, заплановані або вжиті як результат перегляду, слід інформувати всі зацікавлені сторони.</p> <p>Регулярний моніторинг, перегляд і оновлення освітніх програм мають на меті гарантувати відповідний рівень надання освітніх послуг, а також створює сприятливе й ефективне навчальне середовище для здобувачів вищої освіти. Це передбачає оцінювання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • змісту програми в контексті останніх досліджень у сфері соціального забезпечення, гарантуючи відповідність програми сучасним вимогам; • потреб суспільства, що змінюються; • навчального навантаження здобувачів вищої освіти, їх досягнень і результатів завершення освітньої програми; • ефективності процедур оцінювання студентів; • очікувань, потреб і задоволеності здобувачів вищої освіти змістом та процесом навчання; • навчального середовища відповідності меті і змісту програми; • якості сервісних послуг для здобувачів вищої освіти. <p>Програми регулярно переглядають і оновлюють, залучаючи до цього процесу здобувачів вищої освіти, роботодавців та інших стейкхолдерів.</p>

<p>Щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб</p>	<p>Оцінювання здобувачів вищої освіти базується на принципах студентоцентрованого навчання та передбачає наступне:</p> <ul style="list-style-type: none"> • оцінювачі (експерти) ознайомлені з існуючими методами проведення тестування та екзаменування і отримують підтримку для розвитку власних навичок у цій сфері; • критерії та методи оцінювання, а також критерії виставлення оцінок оприлюднюються заздалегідь; • оцінювання здобувачів вищої освіти дозволяє продемонструвати ступінь досягнення ними запланованих результатів навчання; • оцінювання проводиться предметною комісією у складі більше ніж дві особи; • процедури оцінювання здобувачів вищої освіти повинні враховувати пом'якшувальні обставини; • оцінювання здобувачів вищої освіти є послідовним, прозорим та проводиться відповідно до встановлених процедур; <p>наявність офіційної процедури розгляду апеляцій здобувачів вищої освіти.</p>
<p>Підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників</p>	<p>Система підвищення кваліфікації розробляється у відповідності до діючої нормативної бази та будується на наступних принципах:</p> <ul style="list-style-type: none"> • обов'язковості та періодичності проходження стажування і підвищення кваліфікації; • прозорості процедур організації стажування та підвищення кваліфікації; • моніторингу відповідності змісту програм підвищення кваліфікації задачам професійного діяльності; • обов'язковості впровадження результатів підвищення кваліфікації в наукову та педагогічну діяльність; <p>оприлюднення результатів стажування та підвищення кваліфікації.</p>
<p>Наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів</p>	<p>Вищі навчальні заклади забезпечують освітній процес необхідними та доступними для здобувачів вищої освіти ресурсами (кадровими, методичними, матеріальними, інформаційними та ін.) та здійснюють відповідну підтримку студентів.</p> <p>При плануванні, розподілі та наданні навчальних ресурсів і забезпеченні підтримки здобувачів вищої освіти враховуються потреби різноманітного студентського контингенту та принципи студентоцентрованого навчання.</p> <p>Внутрішнє забезпечення якості освіти гарантує, що всі необхідні ресурси відповідають цілям навчання, є загальнодоступними, а студенти поінформовані про їх наявність.</p>
<p>Наявність інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом</p>	<p>З метою управління освітніми процесами розроблено ефективну політику в сфері інформаційного менеджменту та відповідну інтегровану інформаційну систему управління освітнім процесом. Дана система передбачає автоматизацію основних функцій управління освітнім процесом, зокрема: забезпечення проведення вступної кампанії, планування та організація навчального процесу; доступ до навчальних ресурсів; обліку та аналізу успішності здобувачів вищої освіти; адміністрування основних та допоміжних процесів забезпечення освітньої діяльності; моніторинг дотримання стандартів якості; управління знаннями та інноваційний менеджмент; управління кадрами та ін.</p>

Публічність інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації	Достовірна, об'єктивна, актуальна, своєчасна та легкодоступна інформація про діяльність за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення публікується на сайті ХНЕУ ім. С. Кузнеця, включаючи програми для потенційних здобувачів вищої освіти, студентів, випускників, інших стейкхолдерів і громадськості. Надається інформація про освітню діяльність за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення, включаючи програми, критерії відбору на навчання; заплановані результати навчання за цими програмами; кваліфікації.
Запобігання та виявлення академічного плагіату	Система забезпечення дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу, сформована в ХНЕУ ім. С. Кузнеця, базується на таких принципах: <ul style="list-style-type: none"> • дотримання загальноприйнятих принципів моралі; демонстрація поваги до Конституції і законів України і дотримання їхніх норм; повага до всіх учасників освітнього процесу незалежно від їхнього світогляду, соціального стану, релігійної та національної приналежності; • дотримання норм законодавства про авторське право; • посилення на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей; самостійне виконання індивідуальних завдань. У випадку порушення принципів академічної доброчесності відповідні особи притягуються до відповідальності відповідно до законодавства та діючих у ХНЕУ ім. С. Кузнеця положень та норм.

Система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за поданням закладу вищої освіти оцінюється НАЗЯВО або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються НАЗЯВО, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.

Спеціальні вимоги до зарахування: Набір на спеціальність освітнього рівня «бакалавр» здійснюється за результатами зовнішнього незалежного тестування.

Для успішного засвоєння освітньої програми бакалавра абітурієнти повинні мати повну загальну середню освіту та здібності до оволодіння знаннями, уміннями й навичками в галузі загальноєкономічних та фахових наук.

Профіль програми: бакалавр з соціального забезпечення за освітньо-професійною програмою:

Управління соціальною сферою

Ключові результати навчання за освітньо-професійною програмою:

Управління соціальною сферою: використовувати знання, вміння та навички у галузі управління соціальною сферою.

Професійні профілі випускників: бакалавр з соціального забезпечення здатний виконувати професійні роботи (за Державним класифікатором професій ДК 003: 2010):

Фахівець підготовлений до роботи в галузях соціальної роботи за ДК 009:2010:

Код	Назва	NACE (Rev. 1.1)	ISIC (Rev. 4)
78.10	Діяльність агентств працевлаштування	74.50*	7810
84.12	Регулювання у сферах охорони здоров'я, освіти, культури та інших соціальних сферах, крім обов'язкового соціального страхування	75.12	8412
94.12	Діяльність професійних громадських організацій	91.12	9412
94.20	Діяльність професійних спілок	91.20	9420

Фахівець здатний виконувати зазначені професійні роботи за ДК003:2010:

Код КП	Професійна назва роботи
1143.1	Вища посадова особа громадської організації
1232	Начальник відділу соціального розвитку
2412.2	Фахівець з аналізу ринку праці
2412.2	Експерти з регулювання соціально-трудоких відносин
2419.3	Державні соціальні інспектори
2442.2	Фахівець з питань вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)
2446.2	Фахівець з допомоги неблагополучним родинам, грошової допомоги дітям
2446.2	Фахівець із соціальної роботи
2446.2	Соціальний аудитор
3423	Фахівець з найму робочої сили
3443	Інспектор з виплати та призначення пенсій
3443.1	Інспектор із соціальної допомоги
3460	Соціальні працівники

VIII. Перелік нормативних документів, на яких базується освітньо-професійна програма

Згідно статті 32 п. 1 Закону України «Про вищу освіту» Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця проводить підготовку бакалаврів за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення.

Діяльність закладу вищої освіти базується на принципах:

- 1) автономії та самоврядування;
- 2) розмежування прав, повноважень і відповідальності засновника (засновників), державних органів та органів місцевого самоврядування, до сфери управління яких належить заклад вищої освіти, органів управління закладу вищої освіти та його структурних підрозділів;
- 3) поєднання колегіальних та єдиноначальних засад;
- 4) незалежності від політичних партій, громадських і релігійних організацій (крім вищих духовних навчальних закладів).

Перелік використаних джерел

1. Закон України № 1556–VII «Про вищу освіту» // Відомості Верховної Ради(ВВР), 2014, № 37–38.
2. Закон України від 05.09.2017р. «Про освіту». [Електронний ресурс]. — [Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>].
3. Національний Класифікатор професій ДК 003:2010 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://dovidnyk.in.ua/directories/profesii>.
4. Національна рамка кваліфікацій. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.15 року № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF>
6. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2016 р. № 600 (зі змінами) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osvitti-nauki-ukrayini/metodichni-rekomendaciyi-vo>

Пояснювальна записка
до стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузі знань
23 «Соціальна робота» за спеціальністю 232 «Соціальне забезпечення»

Стандарт вищої освіти є державним нормативним документом, в якому визначається сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ за рівнем вищої освіти «бакалавр» в межах спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» галузі знань 23 «Соціальна робота».

Стандарт використовується для визначення та оцінювання якості освітньої програми, змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів.

Мінімум 50% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю 232 «Соціальне забезпечення» галузі знань «Соціальна робота», визначених цим стандартом вищої освіти. Решта загальних та спеціальних (фахових) компетентностей визначається навчальним закладом.

Заклад вищої освіти самостійно розробляти та реалізовувати освітні (наукові) програми за спеціальністю із дотриманням вимог цього стандарту, самостійно визначаючи форми навчання та форми організації освітнього процесу з урахуванням того, що студент має право на вибір навчальних дисциплін в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС. При цьому здобувачі мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету чи підрозділу.

Заклад вищої освіти самостійно визначає додаткові результати навчання за освітньою програмою та результати навчання окремих дисциплін, співвідносячи їх з компетентностями. Для забезпечення системності та ідентичності при описі результатів навчання рекомендовано використовувати одну із визнаних класифікацій, зокрема за авторством Б. Блума. При цьому результати навчання мають відповідати таким критеріям:

- бути чіткими і однозначними, дозволяючи чітко окреслити зміст вимог до здобувача вищої освіти; -
- бути діагностичними (тобто результати навчання повинні мати об'єктивні ознаки їх досягнення чи недосягнення);
- бути вимірюваними (має існувати спосіб та шкала для вимірювання досягнення результату прямими або непрямыми методами, рівнів досягнення складних результатів).

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК та матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей представлені в Таблицях 1 і 2.

Крім обов'язкових форм атестації здобувачів вищої освіти, визначених у стандартах, заклад вищої освіти може застосовувати додаткові форми атестації.

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Загальні компетентності				
ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	+	+	+	+
ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	+	+	+	+
ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	+	+	+	+
ЗК 4. Здатність планувати та управляти часом.	+	+		+
ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	+	+		+
ЗК 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово у професійній діяльності.	+	+	+	
ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	+	+		+
ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	+	+		+
ЗК 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	+	+		+
ЗК 10. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	+	+		+
ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.	+	+	+	
ЗК 12. Здатність працювати в команді.	+	+	+	
ЗК 13. Навички до міжособистісної взаємодії.	+	+	+	+
ЗК 14. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.	+		+	+
ЗК 15. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.	+	+		+
ЗК 16. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.		+		+

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Спеціальні (фахові) компетентності				
СК1. Здатність аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком держави.	+	+		+
СК2. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.	+	+		+
СК3. Здатність консультувати з питань соціального забезпечення різним групам населення, що опинилися у складних життєвих обставинах.	+	+	+	+
СК4. Здатність використовувати адміністративно-правові механізми призначення та контролю в системі соціального захисту населення.	+	+	+	+
СК5. Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.	+	+	+	+
СК6. Вміння планування та звітності в системі соціального забезпечення населення.	+	+		+
СК7. Здатність застосовувати методики індивідуальних обрахунків адресної соціальної допомоги, методики індивідуальних обрахунків призначення субсидій, соціальної допомоги мало захищеним категоріям населення, допомоги по безробіттю.	+	+		+
СК8. Здатність використовувати методики інспекційних перевірок в системі соціального захисту населення.	+	+		+
СК9. Здатність до планування та реалізації заходів з проведення моніторингу і інспектування.	+	+	+	+
СК10. Здатність до планування та реалізації заходів з надання адресної соціальної допомоги.	+	+	+	+
СК11. Здатність оцінювання якості соціальних послуг.	+	+		+
СК12. Здатність до організації та управління процесами в соціальному забезпеченні.	+	+	+	+
СК13. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів у професійній діяльності.	+	+	+	+
СК14. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.	+	+	+	+
СК15. Здатність виявляти і залучати ресурси організацій-партнерів з соціальної допомоги для виконання завдань професійної діяльності.	+	+	+	+

Програмні результати навчання	Інтегральна компетентність	Компетентності																														
		Загальні компетентності														Спеціальні (фахові) компетентності																
		ЗК1	ЗК2	ЗК3	ЗК4	ЗК5	ЗК6	ЗК7	ЗК8	ЗК9	ЗК10	ЗК11	ЗК12	ЗК13	ЗК14	ЗК15	ЗК16	СК1	СК2	СК3	СК4	СК5	СК6	СК7	СК8	СК9	СК10	СК11	СК12	СК13	СК14	СК15
РН4. Вміння застосувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення.	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+			+		+	+	+	+	+												+
РН5. Використовувати механізми призначення фінансової соціальної допомоги, пенсій.	+	+	+	+	+					+	+	+			+	+		+	+				+	+	+	+	+	+				
РН6. Застосовувати базові знання про основи економічної допомоги об'єктам соціального захисту.	+	+	+	+		+		+	+	+	+	+			+	+	+	+				+	+			+				+		
РН7. Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення.	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+			+	+		+	+	

Програмні результати навчання	Інтегральна компетентність	Компетентності																															
		Загальні компетентності												Спеціальні (фахові) компетентності																			
		ЗК1	ЗК2	ЗК3	ЗК4	ЗК5	ЗК6	ЗК7	ЗК8	ЗК9	ЗК10	ЗК11	ЗК12	ЗК13	ЗК14	ЗК15	ЗК16	СК1	СК2	СК3	СК4	СК5	СК6	СК7	СК8	СК9	СК10	СК11	СК12	СК13	СК14	СК15	
PH11. Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення.	+	+	+	+		+				+	+				+	+	+	+					+	+	+	+							
PH12. Аналізувати ефективність реалізації соціально-економічної підтримки населення та здійснювати відповідну корекцію в межах компетентності.	+	+	+	+		+				+	+	+				+	+	+				+						+	+				+
PH13. Аналізувати та оцінювати рівень матеріально-економічного захисту різних категорій населення.	+	+	+	+	+	+									+		+	+						+	+	+	+	+					

Програмні результати навчання	Інтегральна компетентність	Компетентності																															
		Загальні компетентності														Спеціальні (фахові) компетентності																	
		ЗК1	ЗК2	ЗК3	ЗК4	ЗК5	ЗК6	ЗК7	ЗК8	ЗК9	ЗК10	ЗК11	ЗК12	ЗК13	ЗК14	ЗК15	ЗК16	СК1	СК2	СК3	СК4	СК5	СК6	СК7	СК8	СК9	СК10	СК11	СК12	СК13	СК14	СК15	
PH14. Визначати зміст співпраці з організаціями та установами з метою залучення їх до соціального захисту населення.	+	+	+	+		+	+				+	+	+				+	+											+	+	+	+	+
PH15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+				+	+	+	+		+		+							+	+	+	+	+
PH16. Застосовувати нормативно-правову базу в захисті соціальних груп населення.	+	+	+	+		+										+	+	+											+	+			
PH17. Пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні.	+	+	+	+		+	+	+					+	+	+		+	+	+			+							+		+	+	
PH18. Використовувати відповідні	+	+	+	+	+	+						+	+	+			+	+	+				+				+	+		+	+		

